

การจัดทำรายงาน
การประชุม
ในยุคดิจิทัล

*Preparation of Meeting
Minutes in the
Digital Era*

คำนำ

การจัดทำองค์ความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการให้ก้าวสู่การเป็น SMART Parliament เรื่อง “การจกรายงานการประชุมในยุคดิจิทัล” เป็นการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑ -๒๕๖๕) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกอบกับแผนการจัดการความรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มุ่งเน้นองค์ความรู้ที่จำเป็นในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการและภารกิจหลักของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยการจัดทำองค์ความรู้จะมีขอบเขตของเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของชวเลข กำเนิดชวเลขไทย ความเป็นมาของรัฐธรรมนูญไทย การนำชวเลขมาใช้ในการประชุมรัฐสภาไทย ชวเลขคุณค่าแห่งการอนุรักษ์ รวมทั้งขั้นตอนการดำเนินงานของสำนักกรายงานการประชุม และชวเลข วิวัฒนาการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการจกรายงานการประชุม ตลอดจนขั้นตอนการให้บริการข้อมูลข่าวสารของข้อมูลการประชุมที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยสำนักกรายงานการประชุมและชวเลขเป็นฝ่ายจัดทำ

คณะอนุกรรมการการจัดทำองค์ความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการให้ก้าวสู่การเป็น SMART Parliament มีความคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าองค์ความรู้ี้จะเป็นประโยชน์แก่ชนรุ่นหลังที่จะศึกษาเกี่ยวกับงานชวเลข และการพัฒนาการจกรายงานการประชุมไปพร้อมกับนวัตกรรมเทคโนโลยีที่มีการขับเคลื่อนอยู่ทุกยุคทุกสมัย

คณะอนุกรรมการการจัดทำองค์ความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑
พัฒนากลุ่มให้ก้าวสู่การเป็น SMART Parliament
ปี ๒๕๖๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
การจัดทำองค์ความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนางค์กรให้ก้าวสู่การเป็น SMART Parliament	
๑. บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาการจัดทำองค์ความรู้	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๒
๑.๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๓
๒. การจัดทำองค์ความรู้ เรื่อง “การจดยางงานการประชุมในยุคดิจิทัล”	๓
๒.๑ ความเป็นมาของตัวเลข	๓
๒.๒ กำเนิดตัวเลขไทย	๕
๒.๓ รัฐสภาไทย	๖
๒.๔ ขวเลขไทยกับการประชุมสภา	๘
๒.๕ ขวเลขคุณค่าแห่งการอนุรักษ์	๙
๓. ขั้นตอนการดำเนินงานของสำนักวิทยบริการการประชุมและตัวเลข	๑๑
๓.๑ การจดยางและจัดทำรายงานการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร	
การประชุมร่วมกันของรัฐสภา	๑๑
- การเตรียมการก่อนการประชุม	๑๑
- การดำเนินงานระหว่างการประชุม	๑๑
- การดำเนินการหลังการประชุม	๑๒
- การดำเนินการหลังการประชุมในส่วนของกลุ่มรายงานการประชุม	๑๖
๓.๒ การจดยางและจัดทำรายงานการประชุมคณะกรรมการวิสามัญ	
คณะกรรมการวิสามัญ คณะกรรมการร่วมกัน คณะอนุกรรมการ	
คณะกรรมการ และคณะทำงานต่าง ๆ	๑๗
- การเตรียมการก่อนการประชุม	๑๗
- การดำเนินการระหว่างการประชุม	๑๘
- การดำเนินการหลังการประชุม	๑๘
๔. วิวัฒนาการการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการจดยางงานการประชุม	๑๙
- วิวัฒนาการเทคโนโลยี	๒๒
๕. ข้อมูลการประชุมที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	
โดยมีสำนักวิทยบริการการประชุมและตัวเลข เป็นผู้จัดทำ	๒๗
๖. ขั้นตอนการขอข้อมูลข่าวสาร	๒๗
๗. บทสรุป	๒๙

การจัดทำองค์ความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการให้ก้าวสู่การเป็น SMART Parliament

๑. บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาการจัดทำองค์ความรู้

ตามแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นผู้มีผู้เชี่ยวชาญ มีศักยภาพสูงและนำเทคโนโลยี มาสนับสนุนภารกิจด้านกระบวนการนิติบัญญัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ ๔ ผลักดันวัฒนธรรม การเรียนรู้ให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร แผนงานที่ ๑ การพัฒนาแผนการจัดการความรู้ (Knowledge Management = KM) ภายในส่วนราชการ โครงการการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีเป้าหมายในการดำเนินการจัดการความรู้ให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ และมีมาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ในหมวด ๔ การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับทีมงานจัดการความรู้ การ สนับสนุนให้หน่วยงานที่จัดทำองค์ความรู้ได้มีการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ เพื่อรวบรวม ถ่ายทอดและ แลกเปลี่ยนความรู้

ประกอบกับแผนการจัดการความรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มุ่งเน้นองค์ความรู้ที่จำเป็นในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ และภารกิจหลักของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด ๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการจัดการความรู้ของสำนักงาน ตามกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) และกระบวนการบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลง (Change Management Process) และติดตามผลสัมฤทธิ์การจัดการความรู้ เพื่อนำไปสู่ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในองค์กร เพื่อพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและ มีความต่อเนื่อง

ดังนั้น คณะกรรมการบริหารจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงได้มี คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำองค์ความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการให้ก้าวสู่การเป็น SMART Parliament (ตามคำสั่งคณะกรรมการบริหารจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๔/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๔) เพื่อดำเนินการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎรให้สัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเริ่มตั้งแต่ดำเนินการรวบรวมความเห็น แผนปฏิบัติการต่าง ๆ เพื่อจัดทำองค์ความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการให้ก้าวสู่การเป็น SMART Parliament จัดกิจกรรมแบ่งปัน แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการบริหารจัดการความรู้ของสำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ต่อไป

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ การจัดการความรู้จะเป็นความรู้เกี่ยวกับการจัดบันทึกการประชุม ด้วย “ขลุ่ย” ซึ่งปัจจุบันศาสตร์วิชาดังกล่าวคนเริ่มไม่ให้ความสำคัญ โดยมุ่งเน้นแต่การนำระบบเทคโนโลยี

ที่ทันสมัยมาใช้ทดแทนสิ่งเดิมที่เคยปฏิบัติ และมองข้ามอดีตจนอาจทำให้สิ่งเหล่านั้นเลือนหายไปได้ในอนาคต ซึ่งเดิมตัวเลขได้มีการบูรณาการการปฏิบัติงานควบคู่กับเทคโนโลยีที่มีวิวัฒนาการมาโดยตลอด โดยให้คนจดตัวเลขเป็นตัวหลัก ส่วนเทคโนโลยีเป็นตัวสนับสนุนการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว มีความถูกต้อง และแม่นยำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ดังนั้น คณะอนุกรรมการจัดทำองค์ความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนางค์กรให้ก้าวสู่การเป็น Smart Parliament ได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้กำหนดกิจกรรมแบ่งปีนแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดบันทึกการประชุมด้วย “ตัวเลข”

โดยองค์ความรู้จะเริ่มตั้งแต่ต้นกำเนิดการเกิดตัวเลข และความเป็นมาตัวเลขกับประเทศไทย ที่เริ่มต้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) จวบจนอยู่ควบคู่กับรัฐสภาไทย ซึ่งเป็นสถาบันที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานด้านนิติบัญญัติ จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา ๘๙ ปี (ตั้งแต่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๖๔) การจดตัวเลขเป็นงานที่เกี่ยวกับการใช้ทักษะในการใช้สัญลักษณ์ แทนตัวอักษร เพื่อให้การจดยางานทันกับคำอภิปราย และนำตัวเลขมาแปลเป็นตัวอักษรภาษาไทย เพื่อจัดทำเป็นรายงาน ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาตัวเลขและการใช้งานเริ่มลดน้อยลง มีเพียงรัฐสภาไทย แห่งเดียวที่ยังมีความจำเป็นต้องให้มีตัวเลขเพื่อจดยางานการประชุม ทั้งในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมร่วมกันของรัฐสภา คณะกรรมาธิการ คณะอนุกรรมาธิการ คณะกรรมาธิการวิสามัญ คณะอนุกรรมาธิการวิสามัญ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือการประชุมใดที่มีความจำเป็นต้องใช้งานตัวเลข เนื่องจากภารกิจในวงงานรัฐสภามีความสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมฝ่ายบริหารราชการแผ่นดิน การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ภารกิจด้านความมั่นคงของประเทศ การสะท้อนปัญหาของประชาชน อีกทั้งภายในสภาผู้แทนราษฎรมีพรรคการเมืองทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน ซึ่งในการประชุมมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นที่มีความหลากหลาย จึงจำเป็นต้องมีเจ้าพนักงานตัวเลขจดยางานการประชุม เพื่อจัดบันทึก ข้อมูลและเหตุการณ์ในการประชุมไว้เป็นหลักฐาน การรวบรวมสรุปประเด็นประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ และเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และพัฒนากฎหมายต่อไป

คณะอนุกรรมการฯ จึงเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์งานตัวเลขให้คู่กับรัฐสภาไทย จึงได้จัดทำ องค์ความรู้ เป็นสื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในรูปแบบนิมิตเดีย อาทิ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ยูทูป โดยทำเป็น ๒ ตอน (Ep.1 และ EP. 2) ตอนละ ๕ - ๗ นาที เรื่อง “การจดยางานการประชุมในยุคดิจิทัล” เพื่อให้ชนรุ่นหลังทราบ ถึงวิวัฒนาการของตัวเลขตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทราบถึงความสำคัญของตัวเลขในฐานะฝ่ายเลขานุการ ในการสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติของรัฐสภาไทย และการพัฒนาไปสู่อนาคตที่มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัล เข้ามาบูรณาการเพื่อสนับสนุนงานตัวเลขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการขอใช้บริการงานตัวเลข เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารด้านรายงานการประชุมเพื่อประโยชน์ต่อการสนับสนุนงานนิติบัญญัติต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับตัวเลขที่มีความสำคัญในการสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๒. เพื่อให้ทราบถึงขั้นตอนการทำงานและแนวทางในการนำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุน งานตัวเลข

๓. เพื่อทราบถึงกระบวนการให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวกับการขอข้อมูลการประชุม

๔. เพื่อเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับตัวเลขในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์ และมีการต่อยอดให้เป็นองค์ความรู้ในพิพิธภัณฑ์รัฐสภา

๑.๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ข้าราชการและประชาชนทั่วไปมีความรู้ และทราบความสำคัญงานตัวเลขในการสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติของรัฐสภา

๒. ทราบถึงขั้นตอนการทำงานและแนวทางในการนำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนงานตัวเลขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

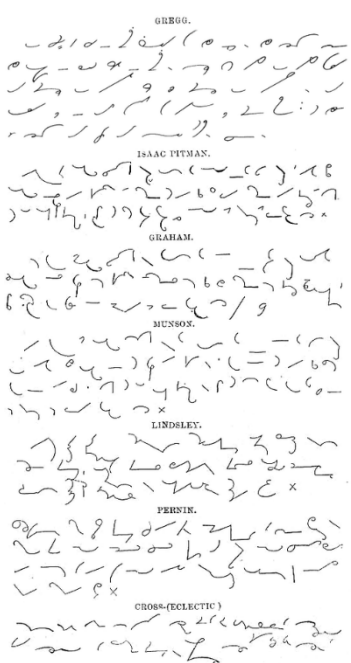
๓. ทราบถึงกระบวนการให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวกับการขอข้อมูลการประชุม

๔. เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับตัวเลขในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์ในพิพิธภัณฑ์รัฐสภา เป็นแหล่งเรียนรู้งานตัวเลขแก่ชนรุ่นหลัง

๒. การจัดทำองค์ความรู้ เรื่อง “การจดยางงานการประชุมในยุคดิจิทัล”

๒.๑ ความเป็นมาของตัวเลข

ตัวเลข (Shorthand) หมายถึง วิธีการเขียนข้อความอย่างย่อด้วยสัญลักษณ์ หรือคำย่อ เพื่อแทนคำ หรือวลีธรรมดา เพื่อเพิ่มความเร็วในการเขียนหรือการจดบันทึก เมื่อเทียบกับการเขียนปกติธรรมดา

ในภาษาหนึ่ง ๆ ขั้นตอนของการเขียนให้เป็นตัวเลขเรียกว่า “การเขียนตัวเลข” ซึ่งช่วยให้สามารถเขียนตัวเลขได้เร็ว พอ ๆ กับคำพูดของคน ตัวเลข (Shorthand) สามารถใช้แทนภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษได้ มีลักษณะเป็น “สัญลักษณ์” ใช้เขียนตามเสียงเพื่อให้ทันคำพูดของคน^๑

ตัวเลข เป็นศาสตร์ขั้นสูงของการใช้ภาษาเขียน เพียงลากปลายปากกา ด้วยเส้นโค้ง ๆ ซัด ๆ ตามเสียง ก็สามารถถอดข้อความที่มีความแม่นยำและครบถ้วน

วิชาตัวเลขได้เกิดขึ้นมาก่อนคริสตกาลประมาณ ๖๓ ปี ผู้คิดค้นวิชานี้ขึ้นคนแรก คือ มาร์คัส ตูลลิอุส ไทโร (Marcus Tullius Tiro) เป็นทาสนักการเมืองฟีลิปปากเอก ชื่อ ซิเซโร (Cicero) สาเหตุที่ทำให้ไทโรคิดค้นประดิษฐ์วิชาตัวเลขขึ้นมานั้น พอจะประมวลได้ดังนี้

ภาษาตัวเลข

^๑ รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ “ตัวเลข (Shorthand) ภาษาของเลขานุการที่กำลังหายไป” สืบค้นเมื่อ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔ จาก <https://www.thairath.co.th/content/131987>

อาณาจักรโรมันมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ทุกคนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ดังนั้นการพูดจึงเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ควรฝึกฝน

ต่อมาก่อนคริสตกาล ปี ค.ศ. ๒๐๐ โรงเรียนฝึกหัดวาทศิลป์ก็ถูกตั้งขึ้น โดยเฉพาะมีผู้นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนเป็นอันมาก เพราะในขณะนั้นเป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่าวิชาวาทศิลป์นั้นนอกจากจะเป็นเครื่องมือป้องกันสิทธิส่วนบุคคลแล้วยังอาจหาชื่อเสียงกับตนเองได้ง่าย นักการเมืองและนักพูดที่สำคัญ ๆ ในสมัยนั้น เช่น ชิเซโร ปอมเปย์ ชิซาร์ ออกัสตัส และมาร์คแอนโตนิ ล้วนแล้วแต่ได้ผ่านการศึกษามาจากโรงเรียนวาทศิลป์มาแล้วทั้งสิ้น เพียงเท่านี้ก็พอจะยืนยันได้แล้วว่า การพูดในสมัยที่อาณาจักรโรมันรุ่งเรืองนั้นมีความเจริญรุ่งเรืองเพียงใด และเมื่อคิดกันว่า การพูดเป็นศิลปะที่สำคัญ จึงเกิดความคิดหาวิธีที่จะจดบันทึกคำพูดของบุคคลไว้มิให้สูญหายดังที่เป็นมาแล้วในอดีต นี่เป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผู้พยายามประดิษฐ์การเขียนอย่างหนึ่งเพื่อให้บันทึกคำพูด นักพูดที่มีชื่อเสียงโด่งดังที่สุดในสมัยนั้นคือ ชิเซโร และเนื่องจากความเป็นผู้มีวิาทะจับใจผู้ฟัง ทำให้ประชาชนต้องการที่จะเก็บคำพูดของเขาไว้ทั้งหมดแทนที่จะปล่อยให้สูญหายไป ความคิดอันนี้ได้ทวีเพิ่มขึ้น จนถึงขีดสูงสุด ได้มีผู้พยายามคิดหาวิธีจดหลายต่อหลายวิธีก็ยังไม่ได้ผล ไทโรได้สังเกตเห็นวิธีการต่าง ๆ ที่มีผู้มาลองบันทึกคำพูดของ ชิเซโร จึงได้ความคิดว่า การจะบันทึกคำพูดด้วยอักษรธรรมดานั้นไม่ทันแน่ ต้องใช้เครื่องหมายแทน ไทโรจึงใช้เวลาว่างในการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องหมายต่าง ๆ ขึ้นแทนคำพูด เรียกว่า **“เครื่องหมายแทนคำพูด”** แม้สมัยนั้นอุปกรณ์การเขียนไม่สะดวกสบายอย่างปัจจุบัน ไทโรก็ได้ประดิษฐ์แผ่นโลหะทองเหลืองบาง ๆ ขึ้นหลายแผ่น ใช้ซี่ผึ้งฉาบให้ทั่ว ทิ้งให้แห้ง เมื่อเวลาต้องการจะจดก็ใช้เหล็กขีดเป็นรอยหรือเป็นเครื่องหมายได้ตามความต้องการ นอกจากได้บันทึกคำพูดของ ชิเซโร ไทโรยังได้ใช้ความสามารถของเขาในการจดถ้อยคำของนักการเมืองเผ่าปากเอกแห่งอาณาจักรโรมันไว้อีกหลายคน เป็นต้นว่า ชิซาร์ กาทอ และซีเนกกา ฯลฯ การเขียนแบบไทโรนี่ยังใช้กันต่ออีกหลายศตวรรษ หลังจากอาณาจักรโรมันเสื่อมลงแล้ว เนื่องจากตัวเลขแบบของไทโรยากแก่การจดจำและการเขียนก็ลำบากจึงมีผู้คิดค้นแก้ไขหาวิธีเขียนให้สะดวก และให้ได้ผลดียิ่งขึ้นเป็นลำดับมา เป็นต้นว่า ดร. ธิมอ ที ไบรท์ นายแพทย์ผู้มีชื่อเสียงในรัชกาลของพระนางอลิซาเบธ เมื่อปี ค.ศ. ๑๕๘๘ และจอห์น วิลลิส ได้ประดิษฐ์วิธีใช้เครื่องหมายแทนพยัญชนะได้สำเร็จในราว ค.ศ. ๑๖๐๑ จนกระทั่งในที่สุด นายวิลเลียม ทิฟฟิน สามารถคิดค้นประดิษฐ์ตัวเลขที่เขียนตามเสียงได้สำเร็จเมื่อปี ค.ศ. ๑๗๕๐

ตัวเลข (Shorthand) ที่เขียนตามเสียงและได้รับความนิยมมากที่สุด มีอยู่ ๒ แบบ คือ แบบพิทแมน (Pitman) และแบบเกร็ก (Gregg) ทั้ง ๒ แบบนี้เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษ ผู้ประดิษฐ์คิดค้นตัวเลขแบบพิทแมน (Pitman) คือ เซอร์ ไอแซค พิตแมน ผู้ประดิษฐ์คิดค้น แบบเกร็ก (Gregg) คือ จอห์น โรเบิร์ต เกร็ก^๒

^๒ ทัศนีย์ ปริมาตร “ตัวเลขไทยเบื้องต้น” วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี, ๒๕๕๐

๒.๒ กำเนิดตัวเลขไทย

ในสมัยรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ กระทรวงยุติธรรมต้องการนักชวเลขเข้าจดคำให้การต่าง ๆ ในศาลยุติธรรม จึงประกาศรับนักชวเลข แต่ไม่สามารถหาผู้สามารถเขียนชวเลขได้ พระองค์จึงทรงมีพระราชกระแสรับสั่งว่า หากมีผู้ใดเขียนชวเลขได้และสามารถสอนนักเรียนจนสามารถเขียนชวเลขได้จนถึงขั้นเข้าจดคำให้การในศาลยุติธรรมได้ ใน ๑ ปี ไม่ต่ำกว่า ๑๐ คน จะพระราชทานเงินรางวัลหนึ่งหมื่นบาท หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร ซึ่งขณะนั้น ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน กระทรวงการต่างประเทศ ทรงรับอาสาโดยได้ทรงดัดแปลง **ชวเลขแบบปิทแมน** ภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย ได้สำเร็จและเริ่มสอนนักเรียน เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๔๕๑ ถึงต้นปี พ.ศ. ๒๔๕๒ รวมเวลา ๘ เดือน มีนักเรียนสามารถเขียนได้นาทีละ ๑๓๐ คำ จึงส่งเข้าสอบในศาลยุติธรรม ปรากฏสอบได้คราวนั้น ๑๑ คน จึงได้บรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งพนักงานชวเลขในศาลยุติธรรม เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมได้นำความกราบบังคมทูลถึงคุณลักษณะอันดีของชวเลขปิทแมน และเมื่อในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ได้เสด็จเล็งถวัลย์ราชสมบัติ ทรงนำวิชาชวเลขในการจดพระบรมราชาวาทพระราชดำรัส และเทศนาเสื่อป่า มาตลอดรัชกาลของพระองค์ด้วย ผู้เป็นนักชวเลขประจำพระองค์ท่าน คือ หลวงชวลักษณ์ลิขิต (ดำเนิน จิตรกรถึก) ศิษย์ฝีมือเอกของหม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร ต่อมาภายหลังเมื่อทางราชการได้เปิดโรงเรียนพณิชยการขึ้น วิชาชวเลขแบบปิทแมนมีโอกาสรบรจอยู่ในหลักสูตรการสอน นอกจากนี้นักชวเลขไทยแบบปิทแมนยังได้รับเกียรติอย่างสูงให้เป็นผู้จดพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ และพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง นอกจากนี้ยังใช้งานชวเลขในการจดรายงานคำให้การของพยานปากต่าง ๆ ในกรณีสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ และได้นำมาใช้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันอีกด้วย

หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร

ชวเลขไทยแบบเกร์กก็เข้ามาสู่ประเทศไทยโดยหลวงมิตรธรรมพิทักษ์ (วงศ์ เสวตเลข) เป็นผู้แปลมาจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ ขณะนั้นรับราชการกระทรวงการต่างประเทศ และเป็นเจ้าของโรงเรียนพิมพ์ดีด “สัตตดาราสถาน” ที่หน้าวังบูรพา ได้นำมาเผยแพร่โดยมีครูสอนชวเลขจากโรงเรียนอัสสัมชัญ ชื่อมาสเตอร์ แบร์นาร์ตชไนเดอร์ ต่อมาวิชาชวเลขได้แพร่หลายสอนตามโรงเรียนชวเลขและพิมพ์ดีด และบรรจุเข้าหลักสูตรของโรงเรียนพณิชยการเช่นเดียวกับแบบปิทแมน ซึ่งต่อมามีการก่อตั้งเป็น “สมาคมชวเลขเกร์กแห่งประเทศไทย” โดยมีท่านหลวงมิตรธรรมพิทักษ์ร่วมเป็นกรรมการในสมาคมแห่งนี้^๓

^๓ สำนักรายงานการประชุมและชวเลข “ทักษะการเขียนชวเลขในรัฐสภา (ฉบับปรับปรุง)” พิมพ์ครั้งที่ ๒ สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ๒๕๕๐ หน้า ๓

๒.๓ รัฐสภาไทย

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อปี ๒๔๗๕ พระองค์ได้พระราชทานธรรมนูญการปกครองแห่งสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ ในสมัยนั้นโดยคณะราษฎร และได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นเป็นชุดแรก มีจำนวน ๗๐ คน โดยแต่งตั้งจากคณะผู้รักษาพระนครฝ่ายทหาร

พิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญ

การประชุมครั้งแรกของสภา

เป็นที่ทำการของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ก่อนจะย้ายไปยังพระที่นั่งอนันตสมาคมโดยใช้เป็นห้องประชุม ครั้นจำนวนสมาชิกรัฐสภาเพิ่มขึ้นตามสัดส่วนของจำนวนประชากร และต้องมีที่ทำการของข้าราชการฝ่ายรัฐสภา จึงมีความจำเป็นในการสร้างอาคารรัฐสภา ในปี ๒๕๑๒ โดย นายประเสริฐ ปัทมสุคนธ์ เลขาธิการรัฐสภา ได้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภา และประธานทั้งสองสภาได้เห็นชอบอนุมัติและให้เร่งรัดคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติจัดสร้างอาคารรัฐสภา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๑๒ อนุมัติให้ดำเนินการก่อสร้างและเริ่มโครงการเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ ประกอบด้วยอาคาร ๓ หลัง คือ

๑. อาคารห้องประชุมรัฐสภา (หลังที่ ๑) เป็นตึก ๓ ชั้น ใช้เป็นที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ประชุมวุฒิสภา และประชุมร่วมกันของสมาชิกฝ่ายนิติบัญญัติ และส่วนอื่น ๆ เป็นที่ทำการของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ประธานและรองประธานของทั้งสองสภา

เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ เวลาบ่ายสองโมงเศษ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ได้มีเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกของประเทศไทยโดยใช้ห้องโถงชั้นบนเป็นที่ประชุมจัดโต๊ะเก้าอี้เป็นรูปครึ่งวงกลมตั้งอยู่ในระดับเดียวกันเป็นการชั่วคราว โดยมีหลวงประดิษฐมนูธรรม เป็นเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรคนแรก ซึ่งถือเป็นสถาปนาสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมาถึงปัจจุบัน โดยภายหลังที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในครั้งนี้นั้น วังปารุสกวัน

๒. อาคารสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (หลังที่ ๒) เป็นตึก ๗ ชั้น ใช้เป็นสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาและโรงพิมพ์รัฐสภา

๓. อาคารสโมสรรัฐสภา (หลังที่ ๓) เป็นตึก ๒ ชั้น ใช้เป็นสโมสรรัฐสภา

อาคารรัฐสภาแห่งที่ ๒ นี้ใช้ประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๑๗ สมัยรัฐบาล สัญญา ธรรมศักดิ์ โดยมี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.)

พระที่นั่งอนันตสมาคมจะใช้ในทางรัฐพิธีเกี่ยวกับรัฐสภา เช่น รัฐพิธีเปิดสมัยประชุม รัฐพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ^๔

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ประธานรัฐสภาและสมาชิกรัฐสภาพยายามหาสถานที่ก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ จนกระทั่งเมื่อปลายเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการประชุมจัดหาสถานที่ก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่และพิจารณาพื้นที่ก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ ที่ดินราชพัสดุถนนทหาร (เกียกกาย) กรุงเทพฯ ที่ดินราชพัสดุกองคลังแสง กรมสรรพาวุธทหารบก จังหวัดนนทบุรี และที่ดินบริเวณคลังเชื้อเพลิง คลองเตย โดยพิจารณาศึกษาถึงความเหมาะสมของสถานที่ รวมทั้งข้อดี ข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม คมนาคม และสาธารณสุขภาค คณะกรรมการได้มีมติเลือกที่ดินราชพัสดุถนนทหาร (เกียกกาย) เขตดุสิต เป็นสถานที่ในการก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ เป็นโครงการก่อสร้างรัฐสภาแห่งใหม่และแห่งที่ ๓ ของประเทศไทย ตั้งอยู่ติดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา บนถนนทหาร (เกียกกาย) แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต บนเนื้อที่ ๑๑๙.๖ ไร่

สัปปายะสภาสถาน

“ไตรภูมิ” มาใช้ บริเวณกลางอาคารมีเจดีย์จุฬามณี สูง ๔๖ เมตร ประดิษฐานพระสยามเทวาธิราช พระคู่บ้านคู่เมืองไว้บนยอดเจดีย์ และด้านหน้าหันไปทางแม่น้ำเจ้าพระยา จุดเด่นสำคัญ คือ “เครื่องยอดทองคำ” ที่เป็นสัญลักษณ์ของเจ้าพระสุเมรุ เบื้องล่างของเครื่องยอด เป็น “โถงรัฐพิธี” ภายในตกแต่งด้วยงานจิตรกรรมฝาผนัง

อาคารรัฐสภา อุทองใน

“สัปปายะสภาสถาน” หมายถึง สภาที่มีแต่ความสงบร่มเย็นสบาย เป็นสถานที่สำคัญองชาติโดยการออกแบบที่ผสมผสานความเป็นไทยเข้ากับอาคารที่ทันสมัยอย่างลงตัว เป็นผลงานชนะเลิศการประกวดของคุณธีรพล นิยม ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ โดยนำแนวคิดพุทธสถาปัตยกรรมตามแบบแผน

^๔ “อาคารรัฐสภาไทย” สืบค้นเมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔ จาก <https://th.wikipedia.org/wiki>

ของสำนักช่างสิบหมู่กรมศิลปากรที่มีการวาดภาพเรื่องราวสังคมไทยทั่วทุกภาค อาคารทั้งหมดยังถูกออกแบบให้ประหยัดพลังงานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีของสิ่งปลูกสร้างแห่งอนาคต^๕

๒.๔ ชาวเลขไทยกับการประชุมสภา

เจ้าหน้าที่ชาวเลขหรือพนักงานชาวเลขของสภาในอดีตมีหลักฐานปรากฏอ้างอิงได้จากหนังสือ“รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี ๒๔๗๕ - ๒๕๑๗” ของนายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ อดีตเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๖ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในสภาผู้แทนราษฎร มาแต่เริ่มหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และได้บรรจุเป็นข้าราชการในตำแหน่งพนักงานชาวเลข ชั้นรองผู้รักษาการ ในสมัยนั้นเขียนไว้ในคำปรารภ ทำให้ทราบว่าตั้งแต่แรกเริ่มที่ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย สภาผู้แทนราษฎรเปิดประชุมครั้งแรก

พนักงานชาวเลขจัดการประชุมสภา

เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ ในส่วนของผู้จัดรายงานการประชุมได้ยืมตัวหลวงปรีชาและนายสิงห์ กลางวิสัย มาช่วยจัดรายงานการประชุมเฉพาะวันประชุมสภา ต่อจากนั้นเมื่อตั้งกรมเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในปี ๒๔๗๖ จึงได้เริ่มบรรจุข้าราชการมีตำแหน่งพนักงานชาวเลข ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในแผนกรายงานการประชุม กองการประชุม และในกองกรรมาธิการบ้างเพียงเล็กน้อย ในปี ๒๕๐๕ สมัยนายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ เป็นเลขาธิการ และนายประหยัด แดงอินทวัฒน์ เป็นหัวหน้าแผนกรายงานการประชุมกองการประชุมได้จัดให้มีการสอนวิชาชาวเลขให้กับข้าราชการและผู้เข้าสมัครฝึกงานในสำนักงาน โดยให้เจ้าหน้าที่ชาวเลขหรือพนักงานชาวเลขในแผนกนี้เป็นคณะอาจารย์ผู้ฝึกสอน และหนึ่งในอาจารย์ผู้สอนเป็นบุตรชายคนเดียวของหลวงวลักษณ์ลิขิต คือ นายสุพันธ์ จิตรกรถึก ซึ่งต่อมาเป็นหัวหน้าแผนกรายงานการประชุม ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ เป็นเลขาธิการรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาได้มองเห็นความสำคัญและเส้นทางความก้าวหน้าของพนักงานชาวเลข จึงจัดแบ่งส่วนราชการใหม่ ได้รวบรวมพนักงานชาวเลขซึ่งอยู่ในกองการประชุมและกองกรรมาธิการเข้าด้วยกัน โดยตั้งเป็น “ศูนย์ชาวเลขและพิมพ์ดีด” โดยใช้ชื่อตำแหน่ง “เจ้าหน้าที่ชาวเลข” ในขณะนั้น ซึ่งมีการกำหนดหน้าที่ด้านการจัดและจัดทำรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา และ คณะกรรมาธิการ มีนายธนู บุญยรังคะ เป็นหัวหน้าศูนย์ และในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาครั้งใหญ่ โดยแยกเป็น ๒ สำนักงาน คือ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสำนักงานแต่ละสำนักงาน ประกอบด้วย กองและศูนย์ มีผู้อำนวยการกอง/ศูนย์เป็นผู้ควบคุมดูแล ซึ่งขณะนั้นศูนย์ชาวเลขและพิมพ์ดีด มีนายสินธุ์ชัย ชื่อสัตย์ดี เป็นผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ต่อมาวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายในใหม่ โดยแยกฝ่ายรายงานการประชุมจากสำนักการประชุมเข้าร่วมอยู่ในศูนย์ชาวเลขและ

^๕ “รู้จัก สืบปายะสภาสถาน “รัฐสภาใหม่” สืบค้นเมื่อ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔ จาก <https://news.trueid.net/detail>

พิมพ์ดีด และเปลี่ยนชื่อเป็น “สำนักrayงานการประชุมและขวเลข” เพื่อรองรับภารกิจด้านรายงานการประชุมของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภาที่ชัดเจนมากขึ้น และยังคงใช้ชื่อตำแหน่ง “เจ้าหน้าที่ขวเลข” และเมื่อได้ปรับระดับตำแหน่งและประเภทของสายงาน จึงเปลี่ยนชื่อตำแหน่งจาก “เจ้าหน้าที่ขวเลข” มาเป็น “เจ้าพนักงานขวเลข” ทั้งนี้ เพื่อให้รองรับภารกิจด้านรายงานการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภาที่ชัดเจนขึ้น แต่เนื่องจากปัจจุบันได้มีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานมากขึ้น วิชาขวเลขจึงถูกมองว่าเป็นวิชาที่ล้าสมัย ไม่ได้ได้รับความสนใจ จากการเรียนการสอนตามสถาบันการศึกษาเท่าที่ควร จึงเป็นเหตุให้เกิดปัญหาในการสรรหาบุคลากร ในตำแหน่งเจ้าพนักงานขวเลข ซึ่งนายพิฑูร พุ่มหิรัญ เป็นเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในขณะนั้น ได้รับทราบถึงปัญหาและได้เห็นถึงความสำคัญของวิชาขวเลข เกรงว่าจะสูญหายไปจากสภา จึงได้มีดำริให้มีการบูรณาการโดยนำวิชาขวเลขมาประยุกต์ใช้ควบคู่กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเป็นเอกลักษณ์คู่กับรัฐสภาไทยตลอดไป^๖

เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา มีมติให้เปลี่ยน ชื่อตำแหน่ง มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และระดับตำแหน่งของเจ้าพนักงานขวเลข (ระดับปฏิบัติงาน - อาวุโส) เป็นตำแหน่ง เจ้าพนักงานจัดทำรายงานการประชุม (ระดับปฏิบัติงาน - ชำนาญงาน) โดยเจ้าพนักงานขวเลขที่ดำรงตำแหน่ง อยู่ในปัจจุบันให้ครองตำแหน่งเดิมจนกว่าจะเกษียณอายุราชการหรือพ้นจากตำแหน่ง แล้วจึงเปลี่ยนเป็นเจ้าพนักงานจัดทำรายงานการประชุม และกรณีที่มีตำแหน่งเจ้าพนักงานขวเลขว่าง ให้เปลี่ยนเป็นเจ้าพนักงานจัดทำรายงานการประชุม เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการสรรหาตำแหน่งเจ้าพนักงานขวเลขของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน^๗

๒.๕ ขวเลขคุณค่าแห่งการอนุรักษ์

ขวเลข คือ **“หัวใจสำคัญของการประชุมรัฐสภา”** ด้วยงานขวเลขเป็นเครื่องมือที่คู่มากับรัฐสภานับแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน ซึ่งบันทึกการประชุมและรายงานการประชุมถือเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ในการสืบค้นทางประวัติศาสตร์ของการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยของไทยที่ใช้อ้างอิงได้ชั้วกาลนาน

กระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย ได้มีการประดิษฐ์คิดค้นอุปกรณ์การสื่อสาร เพื่อรองรับความต้องการต่างๆ มากมายของมนุษย์ แต่สิ่งหนึ่งที่ถือเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่เลขานุการในที่ประชุมของรัฐสภาไทยมาตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบัน คือ **การจดบันทึกรายงานการประชุมด้วยภาษาขวเลข**

^๖ สำนักrayงานการประชุมและขวเลข “ทักษะการเขียนขวเลขในรัฐสภา (ฉบับปรับปรุง)” พิมพ์ครั้งที่ ๒ สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ๒๕๕๐ หน้า ๔

^๗ คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา “การเปลี่ยนชื่อตำแหน่งเจ้าพนักงานขวเลข เป็นตำแหน่งเจ้าพนักงานจัดทำรายงานการประชุมของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา” ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการธิการ คณะอนุกรรมการธิการ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับการ**จัดบันทึกรายงานการประชุมด้วยภาษา** **ตัวเลข** ซึ่งมีความละเอียดจากการอภิปรายทุกถ้อยคำ และมีการขอรายงานการประชุมด้วยการจดจากภาษาตัวเลขไปใช้ในการประกอบการพิจารณาประเด็นสำคัญบ่อยครั้งของการประชุมร่วมกันของรัฐสภา การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมคณะกรรมการธิการ การประชุมคณะอนุกรรมการธิการ การประชุมคณะกรรมการ การประชุมคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานต่าง ๆ นั้น เจ้าพนักงานตัวเลข จะประจำอยู่ ณ ห้องประชุม เพื่อจัดบันทึกรายละเอียดของถ้อยคำของสมาชิกแต่ละคนที่อภิปรายด้วยภาษาตัวเลข การแก้ไขปัญหา ในเหตุการณ์เฉพาะหน้า กรณีห้องประชุมสภามีการบันทึกเหตุการณ์หน้าบัลลังก์ เจ้าพนักงานตัวเลขสามารถตอบประเด็นคำอภิปรายได้ทันที เจ้าพนักงานตัวเลขสามารถบันทึกเหตุการณ์ในห้องประชุมในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ หากเกิดเหตุขัดข้องในการใช้อุปกรณ์การบันทึกเสียงหรือไม่โครโฟน ซึ่งมักเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวบ่อยครั้งในอดีตที่ผ่านมา กรณีเช่นนี้เจ้าพนักงานตัวเลขสามารถจัดบันทึกถ้อยคำของผู้อภิปราย รวมทั้งจดจำรายละเอียดเหตุการณ์ในที่ประชุมได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง**ด้วยภาษาตัวเลข** กอปรกับเจ้าพนักงานตัวเลขยังใช้เทคนิคส่วนบุคคลในการจำเสียงของผู้อภิปราย เพื่อที่ไม่ต้องเสียเวลาเงยหน้าขึ้นมองว่าผู้อภิปรายเป็นใคร ซึ่งอุปกรณ์เทคโนโลยีไม่สามารถบันทึกรายละเอียดทั้งหมดได้ การนำอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้เป็นเพียงการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้เจ้าพนักงานตัวเลขสามารถปฏิบัติงานได้คล่องตัวยิ่งขึ้นเท่านั้น ในสายตาของคนทั่วไปมักมองว่าวิชาตัวเลขเป็นวิชาที่ล้าสมัย เมื่อเทียบกับเทคโนโลยีอันทันสมัยในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยียังไม่สามารถรองรับกับภารกิจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกรัฐสภาได้ และไม่สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ เนื่องจากสถานการณ์ในการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร รัฐสภา คณะกรรมการธิการสามัญ คณะกรรมการธิการวิสามัญ และคณะทำงานต่าง ๆ มีความซับซ้อน และต้องเข้าใจถึงบริบทของการอภิปรายเมื่อเกิดเหตุการณ์พิเศษ ซึ่งที่ผ่านมากการนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการประชุมยังต้องทำงานควบคู่กับเจ้าพนักงานตัวเลข หากมองในแง่ของงานด้านเลขานุการ ที่มีอยู่ในทุกวงงานธุรกิจ วิชาตัวเลขก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพ หากสามารถจดตัวเลขได้ ก็จะเป็นหนึ่งในความสามารถพิเศษที่บริษัทหลายบริษัทพึงพอใจ งานตัวเลขสามารถรองรับการปฏิบัติงานได้กับทุกสาขาอาชีพที่ต้องการใช้ความเร็วในการบันทึกถ้อยคำจากผู้พูด เช่น ผู้สื่อข่าว ผู้จัดบันทึกในศาล พนักงานรับโทรศัพท์ ฯลฯ

ภาษาตัวเลข ถือได้ว่าเป็นความน่าภาคภูมิใจที่คนไทยมีอักษรตัวเลขใช้เองมาตลอดระยะเวลาประมาณ ๑๐๐ ปี ถึงแม้ว่าเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาท ทำให้ภาษาตัวเลขลดบทบาทและความนิยมลงไปจนแทบจะสูญสิ้น โดย UNIC ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์การสหประชาชาติได้เผยว่า ก่อนสิ้นศตวรรษที่ ๒๑ จะมีภาษาที่เหลืออยู่บนโลกเพียง ๖๐๐ ภาษา จาก ๗,๐๐๐ ภาษา และภาษาตัวเลขอาจเป็นหนึ่งในภาษาที่จะสูญสิ้นไป หากไม่รักษาให้คงมีใช้อยู่ต่อไป และปัจจุบันในประเทศไทยมีที่รัฐสภาแห่งเดียวที่ยังคงใช้ภาษาตัวเลข ถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของรัฐสภา จึงควรค่าแก่การ “อนุรักษ์ภาษาตัวเลขให้อยู่คู่กับรัฐสภาไทยตลอดไป” และคงเป็นที่น่าเสียดาย หากคนไทยจะปล่อยให้ภาษาตัวเลขหายไป

ทั้งนี้ เราจะพบว่าปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้ยกเลิกการเรียนการสอนวิชาตัวเลขไปจนเกือบจะหมดแล้ว แม้จะพอมีเหลืออยู่บ้างก็น้อยเต็มที ซึ่งมีผลทำให้บุคลากรที่มีความรู้ในวิชาตัวเลขลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ และในที่สุดวิชาตัวเลขอาจสูญหายไปจากสังคมไทยหากเราไม่อนุรักษ์และไม่เห็นคุณค่าของความสำคัญดังกล่าว ดังนั้น เราจึงควรตระหนักและหันมาสนใจว่าจะทำอย่างไรที่จะส่งเสริมและอนุรักษ์วิชาตัวเลขให้คงอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาตัวเลขของรัฐสภาไทยนั่นเอง

๓. ขั้นตอนการดำเนินงานของสำนักgrayงานการประชุมและชวเลข

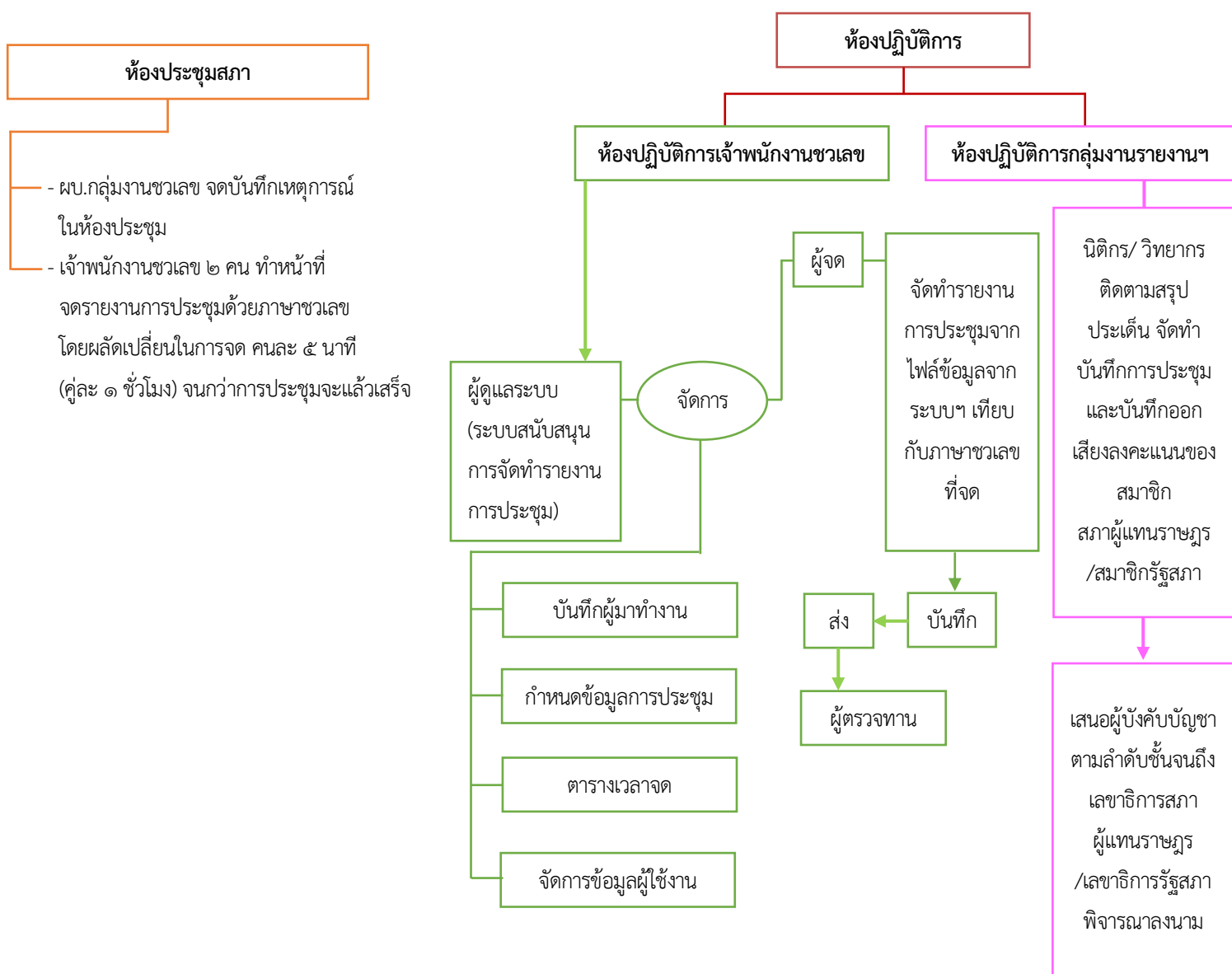
๓.๑ การจดและจัดทำรายงานการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

➤ การเตรียมการก่อนการประชุม

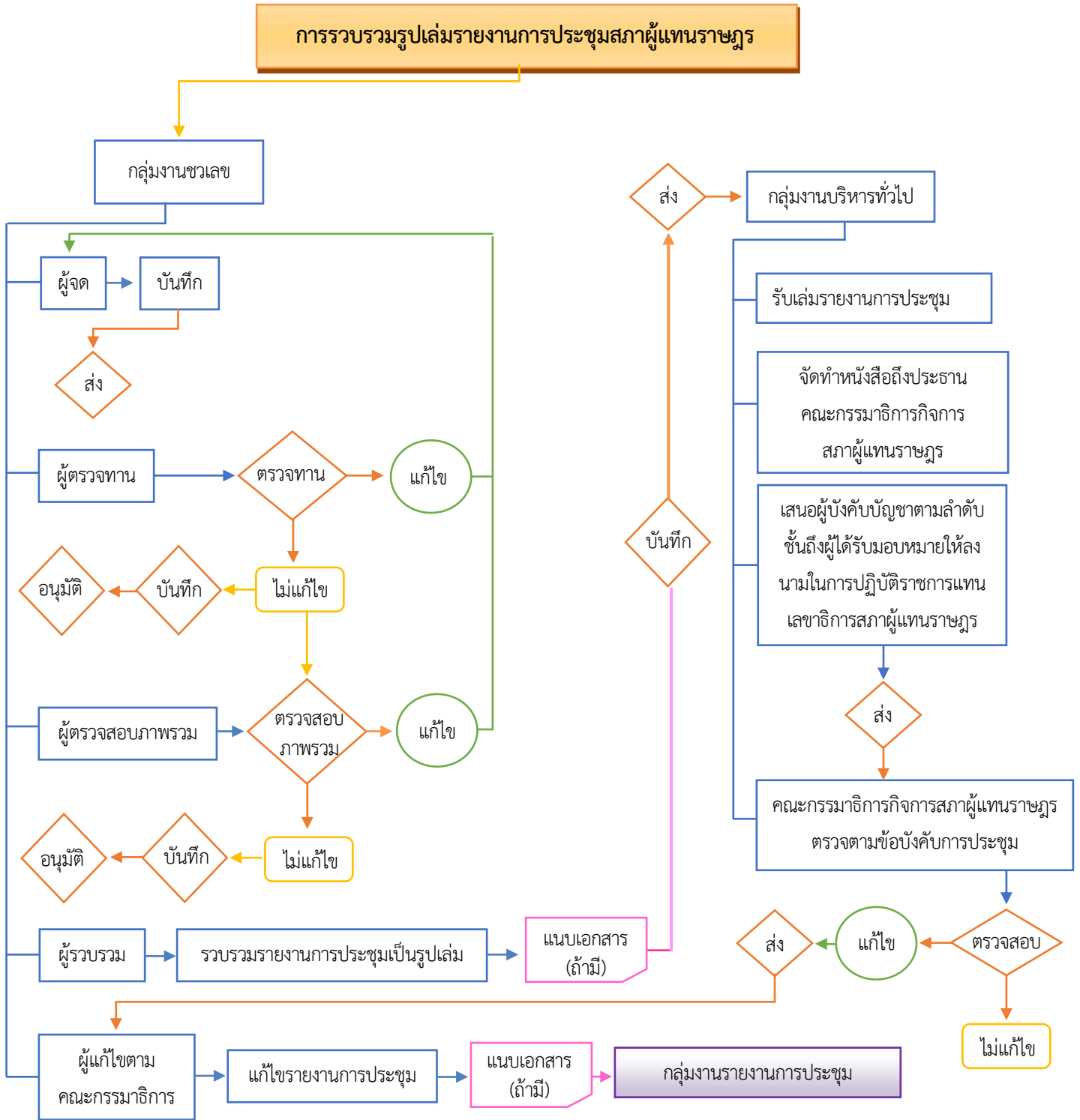
◆ ศึกษาระเบียบวาระการประชุมจากสำนักการประชุม (ผ่าน <https://www.parliament.go.th> หรือเอกสาร)

➤ การดำเนินการระหว่างการประชุม

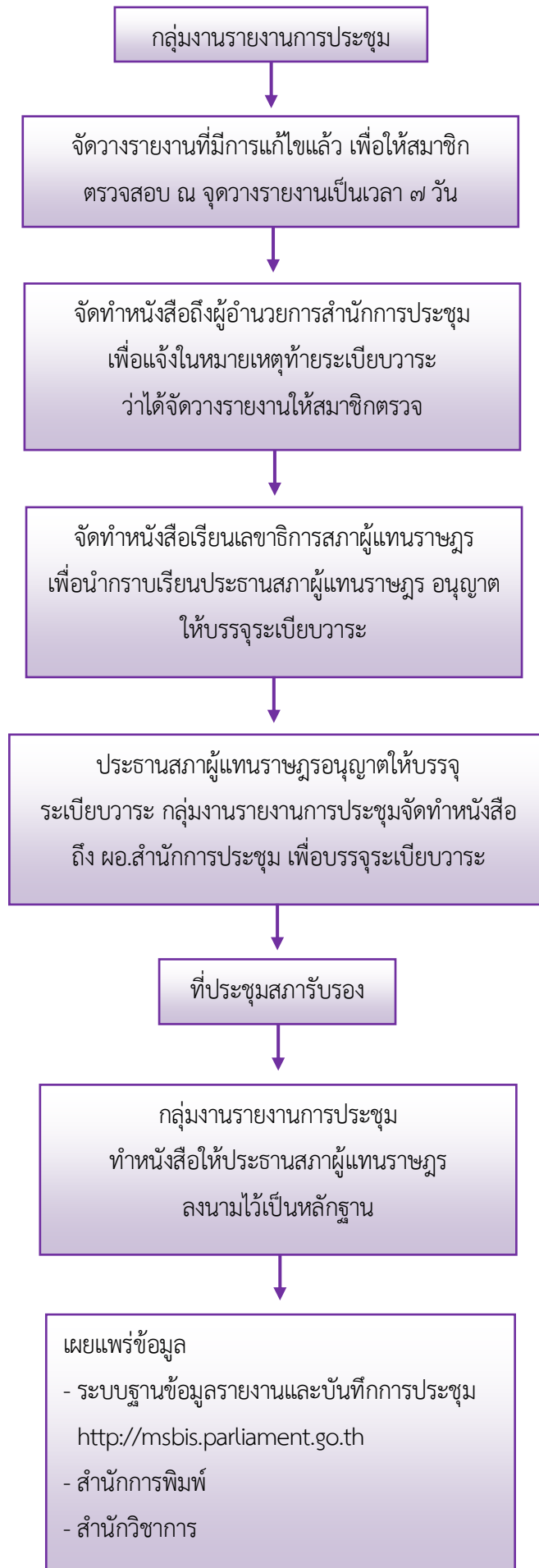
การปฏิบัติงานในวันประชุม

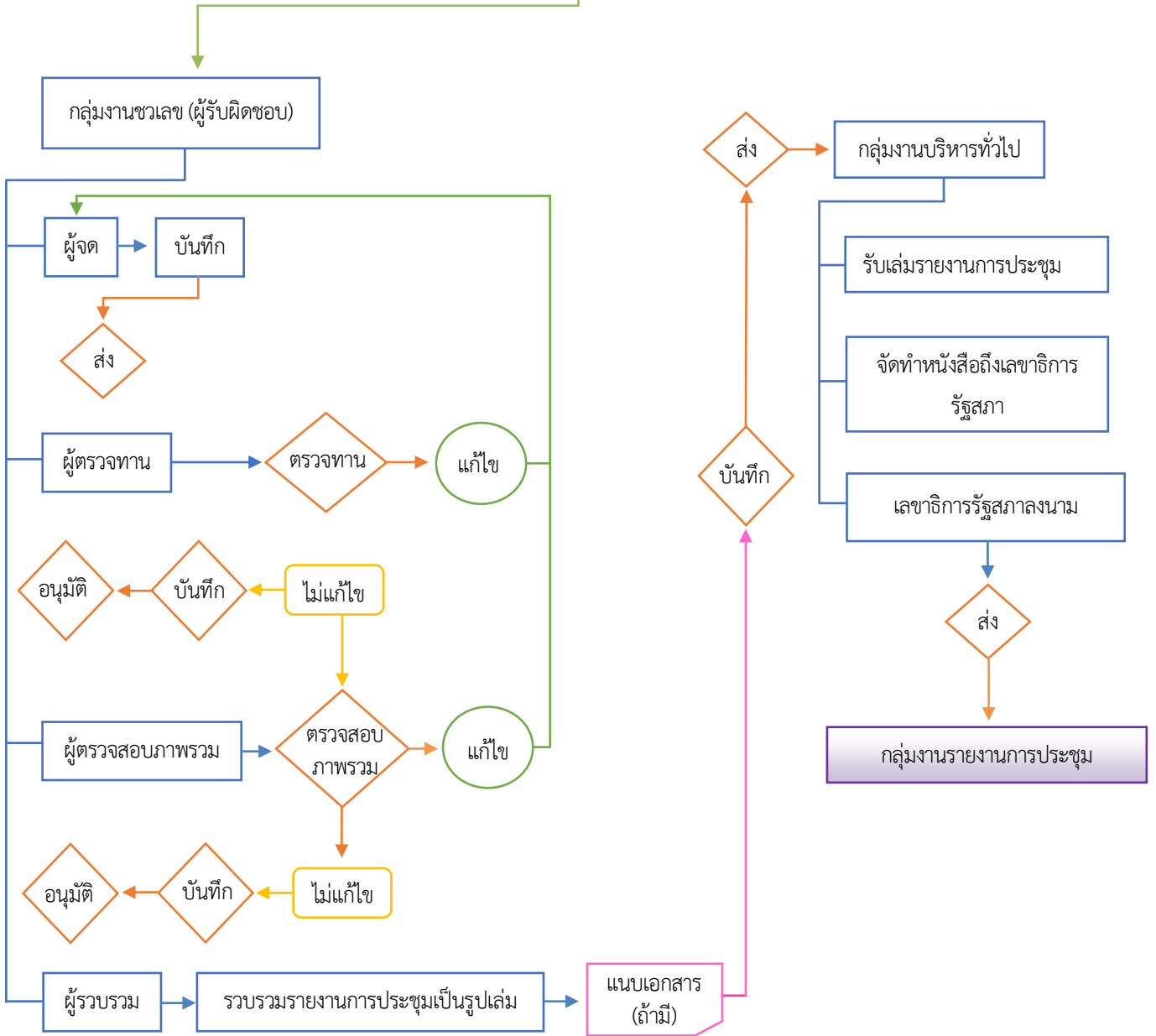
➤ การดำเนินการหลังการประชุม

การรับรองรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

การรวบรวมรูปเล่มรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

การรับรองรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

กลุ่มงานรายงานการประชุม

จัดวางรายงานที่มีการแก้ไขแล้ว เพื่อให้สมาชิก
ตรวจสอบ ณ จุดวางรายงานเป็นเวลา ๗ วัน

จัดทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักการประชุม
เพื่อแจ้งในหมายเหตุท้ายระเบียบวาระ
ว่าได้จัดวางรายงานให้สมาชิกตรวจ

จัดทำหนังสือเรียนเลขาธิการรัฐสภา
เพื่อนำกราบเรียนประธานรัฐสภา
อนุญาตให้บรรจุระเบียบวาระ

ประธานรัฐสภาอนุญาตให้บรรจุระเบียบวาระ
กลุ่มงานรายงานการประชุมจัดทำหนังสือ
ถึง ผอ.สำนักการประชุม เพื่อบรรจุระเบียบวาระ

ที่ประชุมสภารับรอง

กลุ่มงานรายงานการประชุม
ทำหนังสือให้ประธานรัฐสภา
ลงนามไว้เป็นหลักฐาน

เผยแพร่ข้อมูล

- ระบบฐานข้อมูลรายงานและบันทึกการประชุม
<http://msbis.parliament.go.th>
- สำนักการพิมพ์
- สำนักวิชาการ

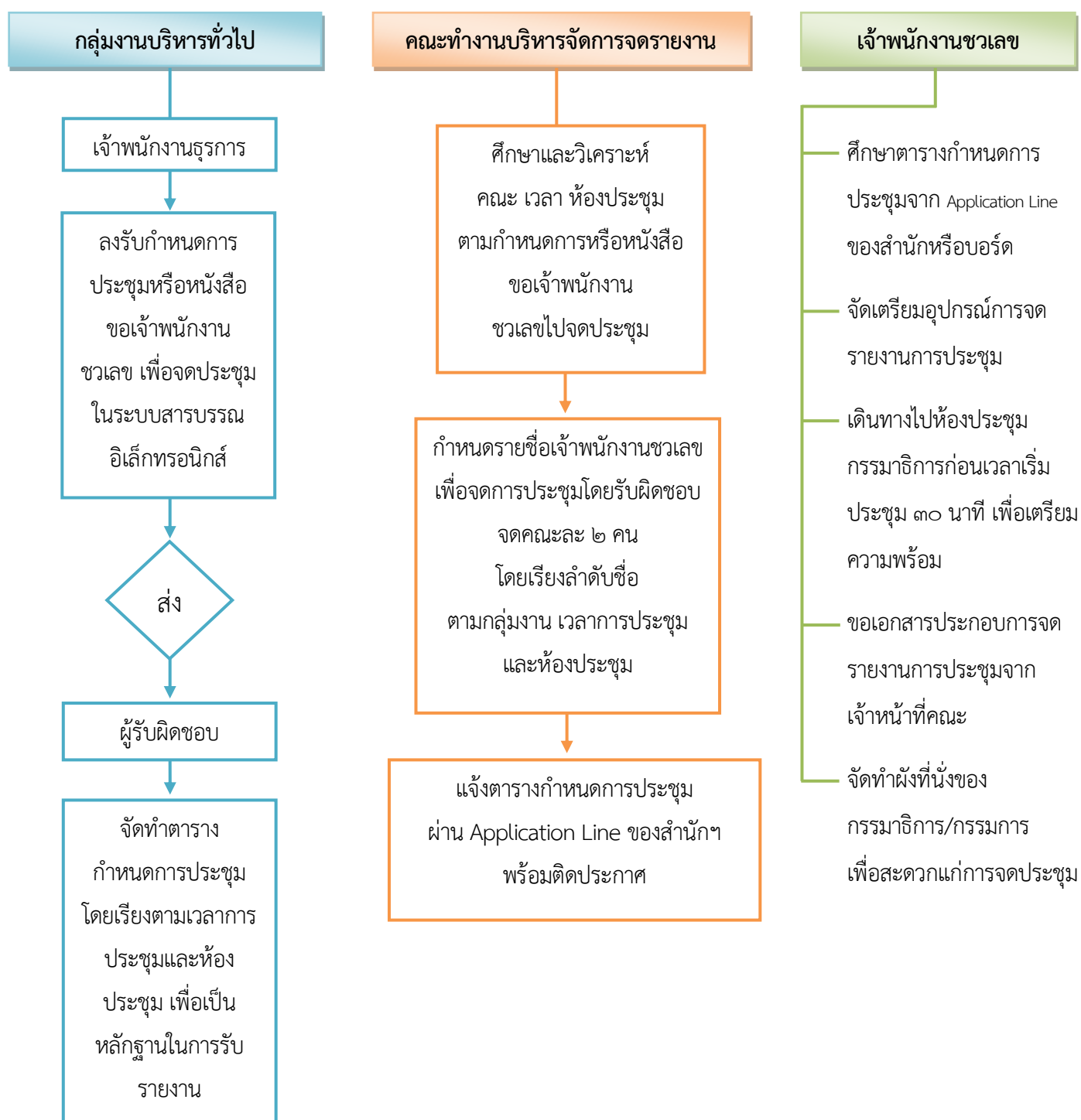
➤ การดำเนินการหลังการประชุมในส่วนของกลุ่มงานรายงานการประชุม

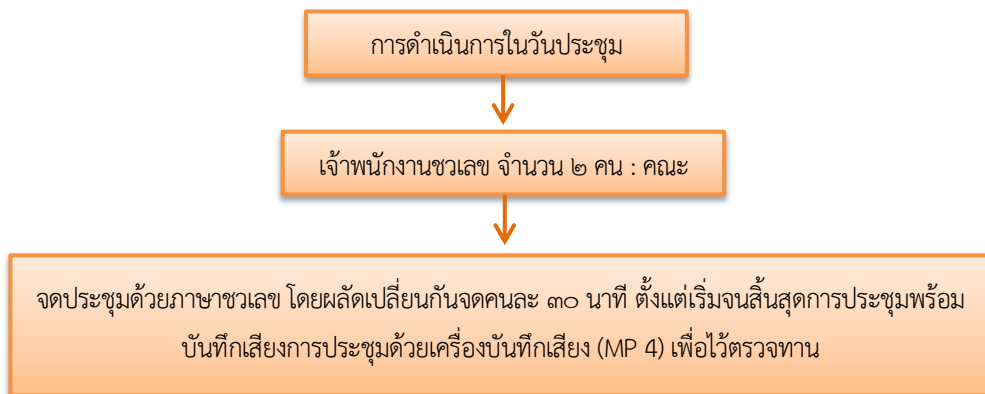
๓.๒ การจดและจัดทำรายงานการประชุมคณะกรรมการสามัญ คณะกรรมการวิสามัญ คณะกรรมการร่วมกัน คณะอนุกรรมการ คณะกรรมการ และคณะทำงานต่าง ๆ

การจดและจัดทำรายงานการประชุมจะมีลักษณะการจดยานงานการประชุมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการประชุมแต่ละสภา โดยมีการแบ่งความรับผิดชอบร่วมกัน ๔ กลุ่มงาน โดยที่เจ้าพนักงานชวเลขทุกระดับ รับผิดชอบจดยานงานการประชุมร่วมกันทุกคณะ โดยเรียงลำดับชื่อเจ้าพนักงานชวเลขตามกลุ่มงาน มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

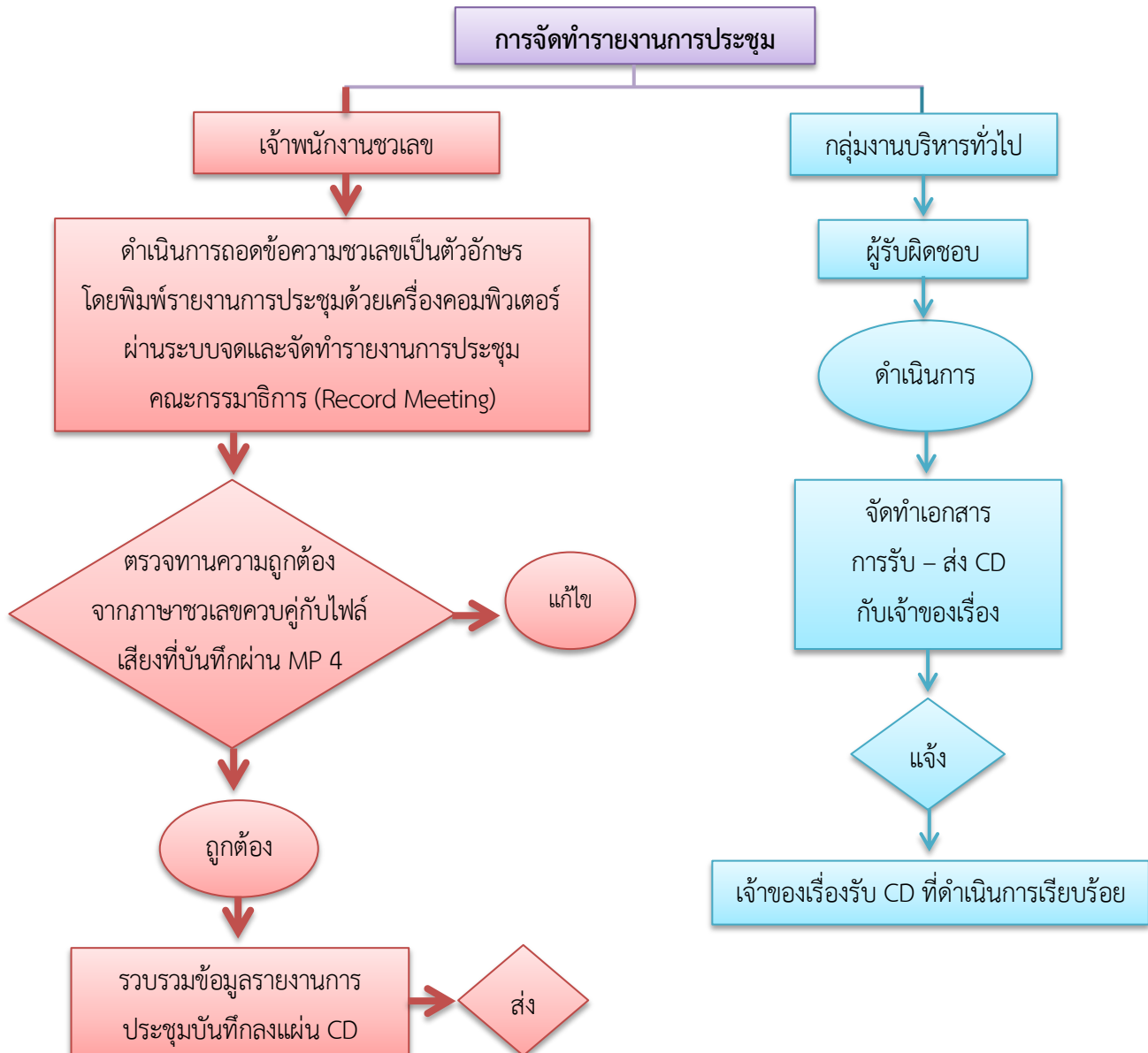
➤ การเตรียมการก่อนการประชุม

➤ การดำเนินการระหว่างการประชุม

➤ การดำเนินการหลังการประชุม

๔. วิวัฒนาการการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการจดยางงานการประชุม

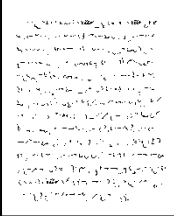
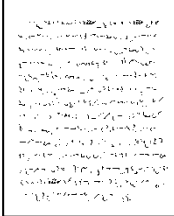

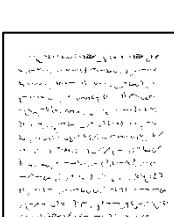

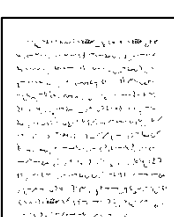

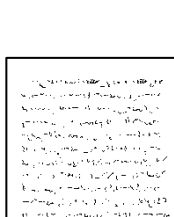

การจดและจัดทำรายงานการประชุมตั้งแต่เริ่มมีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก โดยการจดภาษาชวเลขโดยนักชวเลข จากนั้นได้นำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนการจดยางงานการประชุมตามวิวัฒนาการของเทคโนโลยีตามแต่สมัย

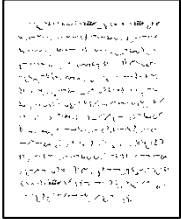

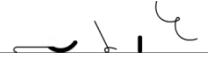
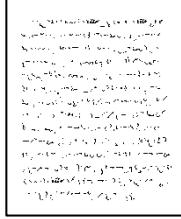

สถานที่	ปี	จำนวน ส.ส./ส.ว. (คน) ตาม รธน.	อุปกรณ์สนับสนุนการจดและจัดทำรายงานการประชุม		
			พนักงานจดชวเลข	อุปกรณ์ถอดข้อความ	อุปกรณ์บันทึกเสียง เพื่อตรวจทาน
พระที่นั่งอนันต สมาคมและ วังปารุสกวัน	๒๔๗๕	๗๐	หลวงปริชา และ นายสิงห์ กลางวิสัย		
พระที่นั่งอนันต สมาคม ที่ทำการ พระที่นั่งอภิเศก ดุสิต	๒๕๐๕	๒๔๐ (สภาร่าง รธน.)	จดภาษาชวเลข	เครื่องพิมพ์ดีดธรรมดา	
รัฐสภา (อยู่ทองใหม่)	๒๕๑๗	ส.ส. ๒๔๐ ส.ว. ๑๐๐	จดภาษาชวเลข	เครื่องพิมพ์ดีดธรรมดา	เครื่องบันทึกเสียง (เทปรีล)
	๒๕๒๘	ส.ส. ๓๒๔ ส.ว. ๒๒๕	จดภาษาชวเลข	เครื่องพิมพ์ดีดธรรมดา/ เครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า	เครื่องบันทึกเสียง (เทปรีลม้วนใหญ่)
	๒๕๓๖	ส.ส. ๓๖๐ ส.ว. ๒๗๐	กรรมาธิการ จดภาษาชวเลข	เครื่องพิมพ์ดีดธรรมดา/ เครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า/ เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (หลังเต่า)	เครื่องบันทึกเสียง (เทปคาสเซ็ท)
			ประชุมสภา จดภาษาชวเลข	เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (หลังเต่า)	เครื่องบันทึกเสียง (เทปคาสเซ็ท)
	๒๕๔๔	ส.ส. ๕๐๐ ส.ว. ๒๐๐	กรรมาธิการ จดภาษาชวเลข	เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (หลังเต่า) เครื่องถอดข้อความ (เท้าเหยียบ)	เครื่องบันทึกเสียง (เทปคาสเซ็ท)
			ประชุมสภา จดภาษาชวเลข	เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (หลังเต่า) เครื่องคอมพิวเตอร์	เครื่องบันทึกเสียง (เทปคาสเซ็ท)

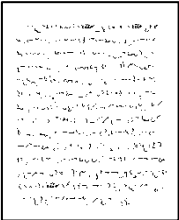

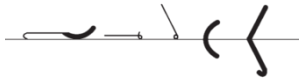

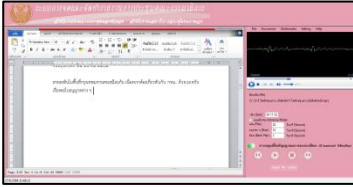

สถานที่	ปี	จำนวน ส.ส./ส.ว. (คน) ตาม รธน.	อุปกรณ์สนับสนุนการจัดและจัดทำรายงานการประชุม		
			พนักงานจดชวเลข	อุปกรณ์ถอดข้อความ	อุปกรณ์บันทึกเสียง เพื่อตรวจทาน
รัฐสภา (อุทธรณ์)	๒๕๔๘	ส.ส. ๕๐๐ ส.ว. ๒๐๐	กรรมาธิการ จดภาษาชวเลข	เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)/เครื่องถอดข้อความ (เท้าเหยียบ)/ระบบจดและ จัดทำรายงานการประชุม (Record Meeting)	เครื่องบันทึกเสียง (เทปคาสเซ็ท)
			ประชุมสภา จดภาษาชวเลข	เครื่องคอมพิวเตอร์ (จอแบน)	เครื่องบันทึกเสียง (เทปคาสเซ็ท)
	๒๕๔๙	สนช. ๒๕๐	กรรมาธิการ จดภาษาชวเลข	คอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)/ระบบจดและจัดทำ รายงานการประชุม (Record Meeting)	เครื่องบันทึกเสียงดิจิทัล (MP 4)
			ประชุมสภา จดภาษาชวเลข	เครื่องคอมพิวเตอร์ (จอแบน)	เครื่องบันทึกเสียง (เทปคาสเซ็ท)
	๒๕๕๑	ส.ส. ๔๘๐ ส.ว. ๑๕๐	กรรมาธิการ จดภาษาชวเลข	คอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)/ระบบจดและจัดทำ รายงานการประชุม (Record Meeting)	เครื่องบันทึกเสียงดิจิทัล (MP 4)
			ประชุมสภา จดภาษาชวเลข	เครื่องคอมพิวเตอร์ (จอแบน)	เครื่องบันทึกเสียง (เทปคาสเซ็ท)
	๒๕๕๕	ส.ส. ๔๘๐ ส.ว. ๑๕๐	คณะกรรมาธิการ จดภาษาชวเลข	คอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)/ระบบจดและจัดทำ รายงานการประชุม (Record Meeting)	เครื่องบันทึกเสียงดิจิทัล (MP 4)
			ประชุมสภา จดภาษาชวเลข	คอมพิวเตอร์ PC (จอแบน) End Code ระบบสนับสนุน การจัดทำรายงานการประชุม และได้มีการศึกษาเทคโนโลยี Speech to text	

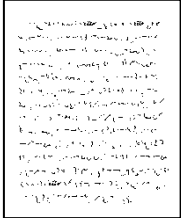

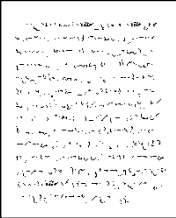

สถานที่	ปี	จำนวน ส.ส./ส.ว. (คน) ตาม รธน.	อุปกรณ์สนับสนุนการจัดและจัดทำรายงานการประชุม		
			พนักงานจดชวเลข	อุปกรณ์ถอดข้อความ	อุปกรณ์บันทึกเสียง เพื่อตรวจทาน
รัฐสภา (อุทธรณ์)	๒๕๕๖	ส.ส. ๔๘๐ ส.ว. ๑๕๐	คณะกรรมการ จดภาษาชวเลข	คอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)/ระบบจดและจัดทำ รายงานการประชุม (Record Meeting)	เครื่องบันทึกเสียงดิจิทัล (MP 4)
			ประชุมสภา จดภาษาชวเลข	คอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)/ระบบจดและจัดทำ รายงานการประชุม (Record Meeting)/IPAD	
	๒๕๕๙	สนช. ๒๒๐	คณะกรรมการ จดภาษาชวเลข	คอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)/ระบบจดและจัดทำ รายงานการประชุม (Record Meeting)	เครื่องบันทึกเสียงดิจิทัล (MP 4)
			ประชุมสภา จดภาษาชวเลข	คอมพิวเตอร์ All in one ระบบ สนับสนุนการจัดทำรายงานการประชุม พัฒนาเพื่อนำมาใช้ของ ระบบเรียนรู้จำเสียง Speech to text	
สัปปายะสภา สถาน (ตั้งแต่ ๗ ส.ค. ๒๕๖๒ ถึง ๒๘ ก.พ. ๒๕๖๓ ใช้ห้องประชุม จันทร์ธา และ ตั้งแต่ ๒๗ พ.ค. ๒๕๖๓ ถึงปัจจุบัน ใช้ห้องประชุม สุริยัน)	๒๕๖๒ - ปัจจุบัน	ส.ส. ๕๐๐ ส.ว. ๒๕๐	คณะกรรมการ จดภาษาชวเลข ประชุมสภา จดภาษาชวเลข	คอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)/ระบบจดและจัดทำ รายงานการประชุม (Record Meeting) ถอดความด้วยคอมพิวเตอร์ PC All in one ระบบสนับสนุนการ จัดทำรายงานการประชุม พัฒนาเพื่อนำมาใช้ของระบบ เรียนรู้จำเสียง Speech to text	เครื่องบันทึกเสียงดิจิทัล (MP 4)

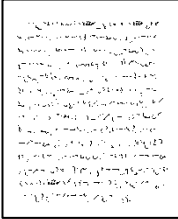

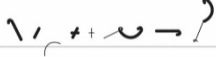
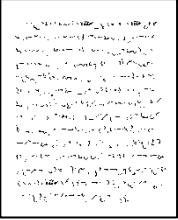

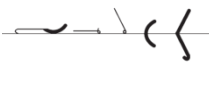

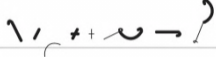
วิวัฒนาการเทคโนโลยี

ปี พ.ศ.	จดด้วย ภาษาตัวเลข	อุปกรณ์ถอดข้อความ	อุปกรณ์บันทึกเสียง เพื่อการตรวจทาน
๒๔๗๕		-	-
๒๕๐๕		เครื่องพิมพ์ดีด	-
๒๕๑๗		เครื่องพิมพ์ดีด	เครื่องบันทึกเสียง (เทปรีล)
๒๕๒๘		เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า	เครื่องบันทึกเสียง (เทปรีลมันว่นใหญ่)
๒๕๓๖		การประชุมสภาผู้แทนราษฎร	
		เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (หลังเต่า)	วิทยู

ปี พ.ศ.	จดด้วย ภาษาตัวเลข	อุปกรณ์ถอดข้อความ	อุปกรณ์บันทึกเสียง เพื่อการตรวจทาน
๒๕๓๖		การประชุมคณะกรรมการธิการ	
		เครื่องพิมพ์ดีด	เครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า
๒๕๔๔		การประชุมสภาผู้แทนราษฎร	
		เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (หลังเต่า)	ระบบสนับสนุนการจัดทำรายงาน การประชุม
		การประชุมคณะกรรมการธิการ	
เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (หลังเต่า)	เครื่องถอดข้อความ (เท้าเหยียบ)	เครื่องบันทึกเสียง (เทปคาสเซ็ท)	

ปี พ.ศ.	จดด้วย ภาษาตัวเลข	อุปกรณ์ถอดข้อความ	อุปกรณ์บันทึกเสียง เพื่อการตรวจทาน
๒๕๕๘		การประชุมสภาผู้แทนราษฎร	
		เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)	ระบบสนับสนุนการจัดทำรายงาน การประชุม
		การประชุมคณะกรรมการธิการ	
		เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)	เครื่องถอดข้อความ (เท้าเหยียบ)
ระบบจดและจัดทำรายงานการประชุม (Record Meeting)			

ปี พ.ศ.	จดด้วย ภาษาตัวเลข	อุปกรณ์ถอดข้อความ	อุปกรณ์บันทึกเสียง เพื่อการตรวจทาน
๒๕๕๙		การประชุมสภาผู้แทนราษฎร	
		เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)	ระบบสนับสนุนการจัดทำรายงาน การประชุม
		การประชุมคณะกรรมการธิการ	
		เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)	ระบบจดและจัดทำ รายงานการประชุม (Record Meeting)
๒๕๕๑- ๒๕๕๘		การประชุมสภาผู้แทนราษฎร	
		เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)	ระบบสนับสนุนการจัดทำรายงาน การประชุม

ปี พ.ศ.	จัดด้วย ภาษาตัวเลข	อุปกรณ์ถอดข้อความ	อุปกรณ์บันทึกเสียง เพื่อการตรวจทาน
๒๕๕๑- ๒๕๕๘		การประชุมคณะกรรมการธิการ	
		เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)	ระบบจดและจัดทำ รายงานการประชุม (Record Meeting)
๒๕๕๙- ปัจจุบัน		การประชุมสภาผู้แทนราษฎร	
		เครื่องคอมพิวเตอร์ All in one	ระบบสนับสนุนการจัดทำรายงาน การประชุม
		การประชุมคณะกรรมการธิการ	
		เครื่องคอมพิวเตอร์ PC (จอแบน)	ระบบจดและจัดทำ รายงานการประชุม (Record Meeting)

การถอดความเสียงพูด Speech to text เป็นเทคโนโลยีด้านสารสนเทศที่นำมาประยุกต์ เพื่อช่วยในการถอดความเสียงพูดการประชุม ซึ่งมีความทันสมัย สะดวก รวดเร็ว เพื่อลดภาระและเพิ่มประสิทธิภาพในการถอดความเสียง ด้วยมีหลายประเทศได้นำเทคโนโลยีการรู้จำเสียงมาใช้ในการแปลงเสียงพูดเป็นข้อความอัตโนมัติ ก่อนเข้าสู่ขั้นตอนการตรวจแก้ไข เช่น ออสเตรเลีย สเปน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม โครงการพัฒนาระบบถอดความเสียงการประชุมด้วยเทคโนโลยีการรู้จำเสียงพูด ยังไม่ได้นำมาใช้ได้จริง และการนำมาใช้จะต้องคำนึงผลดีผลเสียของเทคโนโลยีด้วย เนื่องจากเทคโนโลยีดังกล่าวมีข้อดีในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าพนักงานชวเลข สามารถรองรับกับภารกิจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ยังมีข้อจำกัดด้านการใช้ภาษา สถานที่ในการใช้งาน และความถูกต้องแม่นยำที่ยังต้องใช้พนักงานชวเลขในการตรวจสอบและปฏิบัติงานควบคู่กันไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้มีความถูกต้องมากขึ้น

๕. ข้อมูลการประชุมที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยมีสำนักกรายงานการประชุมและชวเลข เป็นผู้จัดทำ ได้แก่

๑. รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร รายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา และรายงานการประชุมสภาอื่น ๆ

๒. บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร บันทึกการประชุมร่วมกันของรัฐสภา และบันทึกการประชุมสภาอื่น ๆ

๓. บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาอื่น ๆ

รวมทั้งใบประมวลผลการออกเสียงลงคะแนนสถิติต่าง ๆ และสรุปเหตุการณ์สำคัญในที่ประชุม เช่น การขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ การแถลงนโยบายต่อรัฐสภา การนับองค์ประชุม การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นต้น

๖. ขั้นตอนการขอข้อมูลข่าวสาร

การให้บริการข้อมูลข่าวสารจะเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ และคำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๒๘๕๐/๒๕๕๙ เรื่อง รายชื่อข้อมูลข่าวสารของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ต้องเปิดเผย ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ (ฉบับแก้ไข) ข้อ ๒ รายงานการประชุมที่ยังมิได้รับรองความถูกต้อง รายงานการประชุมสภาที่คณะกรรมการกิจการที่มีอำนาจหน้าที่ตรวจรายงานการประชุมยังมิได้ตรวจและเสนอให้สภารับรองโดยบุคคลที่จะขอให้เปิดเผยรายงานการประชุมที่สภายังมิได้รับรองได้นั้น มีดังนี้

(๑) สมาชิก หรือรัฐมนตรีผู้อภิปราย

(๒) บุคคลที่มีส่วนได้เสียโดยตรงจากการอภิปรายของสมาชิกหรือรัฐมนตรี

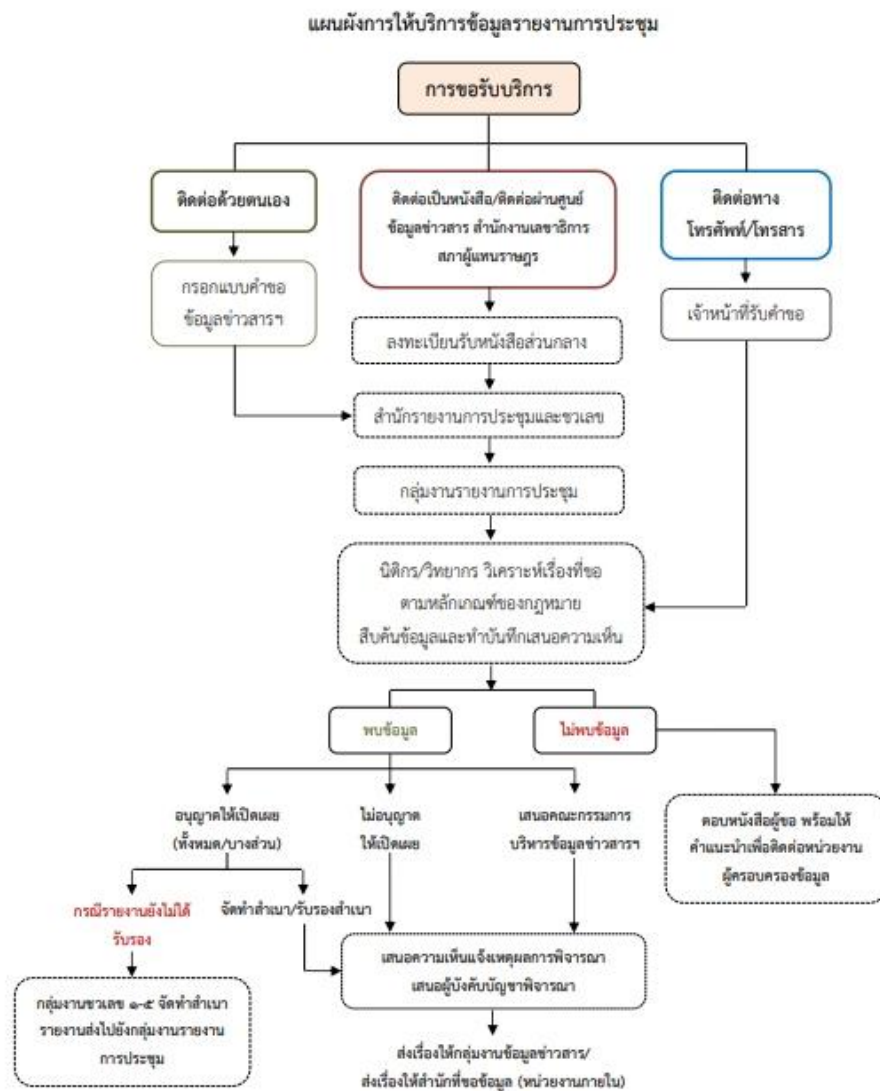
(๓) ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สภาพิจารณา

(๔) สถาบันการศึกษาขอศึกษาค้นคว้าเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้วางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับการขอให้เปิดเผยรายงานการประชุมที่สภายังไม่ได้รับรองดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

(ก) ผู้ขอให้เปิดเผยจะต้องไม่นำรายงานการประชุมที่สภายังไม่ได้รับรองไปเผยแพร่หรือนำไปใช้ประโยชน์ หรือการอ้างอิงในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นใด

(ข) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะทำการประทับตราลาย โดยมีข้อความว่า “รายงานการประชุมนี้สภายังไม่ได้รับรองผู้ใดนำไปใช้ หากเกิดความเสียหายใด ๆ ผู้นั้นต้องรับผิดชอบเอง” ให้ปรากฏไว้ในรายงานการประชุมทุกหน้าตามที่ได้ร้องขอให้เปิดเผย

ที่มา : คณะทำงานจัดการองค์ความรู้ระดับสำนัก สำนักรายงานการประชุมและชวเลข “คู่มือและองค์ความรู้ด้านการให้บริการข้อมูลรายงานการประชุม” ๒๕๖๐ หน้า ๘ - ๙

“สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร “คำสั่ง เรื่อง รายชื่อข้อมูลข่าวสารของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ต้องเปิดเผย” ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ (ฉบับแก้ไข)

๗. บทสรุป

วิชาชาวเลขเกิดขึ้นมาก่อนคริสตกาลประมาณ ๖๓ ปี ผู้คิดค้นคนแรกคือ มาร์คุส ตูลีอุส ไทโร (Marcus Tullius Tiro) เป็นทาสนักการเมืองฟีปากเอก ชื่อ ชิเซโร (Cicero) ด้วยเห็นว่า ชิเซโร ปอมเปย์ ชิซาร์ ออกัสตัส และมาร์คแอนโทนี่ เป็นนักการเมืองและนักพูดที่มีชื่อเสียง และเห็นการพูดเป็นศิลป์ที่สำคัญ จึงเกิดความคิดหาวิธีที่จะจดบันทึกคำพูดของบุคคลไว้มิให้สูญหาย จึงได้พยายามคิดหาวิธีจดหลายต่อหลายวิธีก็ยังไม่ได้ผล จึงได้คิด “เครื่องหมายแทนคำพูด” และได้พัฒนาอุปกรณ์ช่วยในการเขียน และได้ใช้ความสามารถของเขาในการจดถ้อยคำของนักการเมืองฟีปากเอกแห่งอาณาจักรโรมันไว้อีกหลายคน หลังจากอาณาจักรโรมันเสื่อมลง ดร. ธิมอ ที ไบรท์ นายแพทย์ผู้มีชื่อเสียงในรัชกาลของพระนางอลิซาเบธ เมื่อปี ค.ศ. ๑๕๘๘ และจอห์น วิลลิส ได้ประดิษฐ์วิธีใช้เครื่องหมายแทนพยัญชนะได้สำเร็จในราว ค.ศ. ๑๖๐๑ จนกระทั่งในที่สุด นายวิลเลียม ทิฟฟิน สามารถคิดค้นประดิษฐ์ตัวเลขที่เขียนตามเสียงได้สำเร็จเมื่อปี ค.ศ. ๑๗๕๐ ต่อมา ได้มีผู้คิดค้นแบบเขียนตัวเลขแบบพิทแมน (Pitman) โดย เซอร์ ไอแซค พิตแมน และแบบเกร็ก (Gregg) โดย จอห์น โรเบิร์ต เกร็ก

เมื่อรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) กระทรวงยุติธรรมได้ประกาศหานักชวเลข เพื่อเข้าจดคำให้การต่าง ๆ ในศาลยุติธรรม แต่ไม่สามารถหาผู้ที่เขียนชวเลขได้ พระองค์จึงทรงมีพระราชกระแสรับสั่งว่า หากมีผู้ใดเขียนชวเลขได้และสามารถสอนนักเรียนจนสามารถเขียนชวเลขได้จนถึงขั้นเข้าจดคำให้การในศาลยุติธรรมได้ ใน ๑ ปี ไม่ต่ำกว่า ๑๐ คน จะพระราชทานเงินรางวัลหนึ่งหมื่นบาท หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร ซึ่งขณะนั้น ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน กระทรวงการต่างประเทศ ทรงรับอาสาโดยได้ทรงดัดแปลงชวเลขแบบพิทแมนภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยได้สำเร็จและเริ่มสอนนักเรียนเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๔๕๑

ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย และได้มีการประชุมรัฐสภาครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ ได้ยืมตัวหลวงปรีชา และนายสิงห์ กลางวิสัย มาช่วยจัดรายงานการประชุมเฉพาะวันประชุมสภา ต่อมาปี ๒๔๗๖ จึงได้เริ่มบรรจุข้าราชการมีตำแหน่งพนักงานชวเลข ปี ๒๕๐๕ สมัยนายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ เป็นเลขาธิการ และนายประหยัด แดงอินทวัฒน์ เป็นหัวหน้าแผนกรายงานการประชุม กองการประชุมได้จัดให้มีการสอนวิชาชวเลขให้กับข้าราชการและผู้เข้าสมัครฝึกงานในสำนักงาน โดยให้เจ้าหน้าที่ชวเลขหรือพนักงานชวเลขในแผนกนี้เป็นคณะอาจารย์ผู้ฝึกสอน และหนึ่งในอาจารย์ผู้สอนเป็นบุตรชายคนเดียวของหลวงชวลักษณ์ลิขิต คือ นายสุพันธ์ จิตรกรถึก สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาได้มองเห็นความสำคัญและเส้นทางความก้าวหน้าของพนักงานชวเลข จึงจัดแบ่งส่วนราชการใหม่ ได้รวบรวมพนักงานชวเลขซึ่งอยู่ในกองการประชุมและกองกรรมาธิการเข้าด้วยกัน โดยตั้งเป็น “ศูนย์ชวเลขและพิมพ์ดีด” โดยใช้ชื่อตำแหน่ง “เจ้าหน้าที่ชวเลข” ได้มีการปรับเปลี่ยนชื่อตำแหน่งมาตามยุคสมัย ปัจจุบัน ใช้ชื่อตำแหน่งว่า เจ้าพนักงานชวเลข และเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการสรรหาตำแหน่งเจ้าพนักงานชวเลขของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภามีมติให้เปลี่ยนชื่อตำแหน่ง มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และระดับตำแหน่งของเจ้าพนักงานชวเลข (ระดับปฏิบัติงาน - อาวุโส) เป็นตำแหน่งเจ้าพนักงานจัดทำรายงานการประชุม

(ระดับปฏิบัติงาน - ชำนาญงาน) โดยเจ้าพนักงานวเลขที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันให้ครองตำแหน่งเดิมจนกว่าจะเกษียณอายุราชการหรือพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

ตลอดระยะเวลา ๘๘ ปี วเลขยังคงคู่กับรัฐสภาไทย และยังเป็นสถานที่แห่งเดียวที่ใช้งานวเลขให้เป็นส่วนสำคัญในการจดยางงานการประชุม และเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประชุมร่วมกันของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการ คณะอนุกรรมาธิการ คณะกรรมาธิการวิสามัญ คณะอนุกรรมาธิการวิสามัญ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือการประชุมใดที่มีความจำเป็นต้องใช้งานวเลข เนื่องจากภารกิจในวงงานรัฐสภาที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมฝ่ายบริหาร ราชการแผ่นดิน การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ภารกิจด้านความมั่นคงของประเทศ การสะท้อนปัญหาของประชาชน อีกทั้งภายในสภาผู้แทนราษฎรมีพรรคการเมืองทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน ซึ่งในการประชุมมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นที่มีความหลากหลาย จึงจำเป็นต้องมีเจ้าพนักงานวเลขจดยางงานการประชุมเพื่อจดบันทึกข้อมูลและเหตุการณ์ในการประชุมไว้เป็นหลักฐาน การรวบรวมสรุปประเด็นประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และพัฒนากฎหมาย โดยเจ้าพนักงานวเลขจะใช้ทักษะพิเศษควบคู่กับการจดวเลขและประสบการณ์ในการจดจำเสียงผู้อภิปราย เพื่อให้ตรงตามสถานการณ์จริง แต่ปัจจุบันศาสตร์วิชาวเลขคนเริ่มไม่ให้ความสำคัญ โดยมุ่งเน้นแต่การนำระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ทดแทนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และมองข้ามอดีตจนอาจทำให้สิ่งเหล่านั้นเลื่อนหายไปได้ในอนาคต รวมทั้งสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้ยุบหรือลดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาวเลข ส่งผลให้บุคลากรที่มีความรู้ในวิชาวเลขลดน้อยลง

จากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปรัฐสภาไทยได้มีนวัตกรรมที่พัฒนาอยู่เสมอ โดยการนำเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องบันทึกเสียง (เทปคาสเซ็ท) เครื่องถอดข้อความ (เท้าเหยียบ) เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องบันทึกเสียงดิจิทัล (MP 4) และในอนาคตอันใกล้นี้รัฐสภาได้มีการพัฒนาไปสู่ระบบสนับสนุนการจัดทำรายงานการประชุมพัฒนาเพื่อนำมาใช้ของระบบเรียนรู้จำเสียง Speech to text เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน แต่เจ้าพนักงานวเลขยังคงมีความสำคัญในการจดยางงานการประชุม เนื่องจากมีความละเอียดจากการอภิปรายทุกถ้อยคำที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนงานนิติบัญญัติ และระบบถอดเสียงอัตโนมัติที่จะนำมาใช้สนับสนุนการประชุมยังมีข้อจำกัด เช่น ผู้ใช้ต้องออกเสียงให้ชัดเจน และออกเสียงอักขระให้ถูกต้อง ต้องไม่มีเสียงรบกวน โปรแกรมสามารถแสดงข้อความได้หลายคำ เป็นต้นอย่างไรก็ตามรัฐสภาไทยไม่ได้ปฏิเสธเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Speech to text) ที่จะนำเข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงานวเลข แต่การใช้เทคโนโลยีต้องมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากรที่เชี่ยวชาญ การเรียนรู้ของผู้ใช้หรือผู้ควบคุมการใช้เทคโนโลยี รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องที่จะต้องกระทำควบคู่กันไป

๑) การประชุมสภา
 ๒) การประชุมคณะรัฐมนตรี
 ๓) การประชุมศาล
 ๔) การประชุมองค์กรอิสระ
 ๕) การประชุมหน่วยงานของรัฐ
 ๖) การประชุมหน่วยงานของรัฐ
 ๗) การประชุมหน่วยงานของรัฐ
 ๘) การประชุมหน่วยงานของรัฐ
 ๙) การประชุมหน่วยงานของรัฐ
 ๑๐) การประชุมหน่วยงานของรัฐ

คณะอนุกรรมการจัดทำองค์ความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 1

พัฒนาองค์กรให้ก้าวสู่ความเป็น **Smart Parliament**